

det, vi særlig savnede i den militære Retspleje, var Retsmidler mod forkerte Krigsretsdomme. Thi ligesom der kan falde forkerte Domme paa det civile Omraade ved de civile Retter, saaledes kan der selvfølgelig ogsaa falde forkerte Domme paa det militære Omraade ved Krigsretterne. Det har man altid vidst, men man har savnet et virkeligt Retsmiddel derimod. Man har ganske vist i visse Tilfælde det, at Dommene sendes ind til Generalauditøren, man har en saakaldt Remission, men noget virkeligt Retsmiddel som det, der ligger i at have en Appelinstant, har man ikke haft.

Altsaa, man nedsatte en Kommission til Undersøgelse af dette Forhold, og i 1847 slog Kongen fast, at vi skulde have en militær Overinstans indført baade ved Søværnet og ved Hæren. Det blev ikke til noget, vi fik det store Aar 1848, og alle de Begivenheder, der da kom, skøde foreløbig Sagen til Side, og det første Forslag, som kom frem i Sagen, var det, som blev fremsat af Krigsminister Hansen i 1850, og som var udarbejdet af A. W. Scheel. I dette Forslag var der Forslag om en Appelinstant, om Forsvarer ved Krigsret osv.; det var et helt gennemarbejdet Forslag. Men da sagde man som saa: Ja, men nu, da vi have faaet Grundloven og Grundlovens Løfteparagraffer om en ny Retspleje i det hele taget paa det borgerlige Omraade her i Landet med Offentlighed og Mundtlighed, saa maa vi ogsaa se at faa det samme paa det militære Omraade. Saa blev Sagen lagt til Side, og vi fik en Overvejelse om det civile, og Aarene gik, og vi fik en ny Hærlov i 1867. Atter fremkom der Forslag, udarbejdet af Scheel, og atter skød man det til Side for de ny Overvejelser, som skulde finde Sted om den civile Retsplejes Ordning.

Saaledes ere de 66 Aar siden 1841 forløbne, og vi staa endnu paa det Standpunkt ikke at have nogen Retsmidler imod forkerte Krigsretsdomme. Nu ligger her Forslag derom, udarbejdet paa det samme Grundlag, som tidligere har været fremme, og som ogsaa medtager Forsvarer ved Krigsretter og endelig et mindre Punkt om Begrænsning af den militære Jurisdiktion udenfor København. Nu er Spørgsmaalet til Rigsdagen: Vil man nu vedtage disse Ting, som man kan kalde Lapper, men som man maa indrømme ere virkelig gode, solide Lapper, der forbedre Systemet, vil man nu vedtage disse Ting, eller vil man vedblive at vente, indtil vi faa den civile Retspleje ordnet.

Thi at gennemføre en fuldkommen militær Retsreform uden Hensyntagen til, hvorledes den civile Retsreform maatte blive, tror jeg ikke vil lykkes her, og det har Rigsdagen endelig heller ikke krævet. Det er nemlig en Misforstaaelse, hvis man tror det modsatte, thi i 1896 var det, man da særlig krævede og ønskede, at der skulde tages fat paa Forberedelserne, saaledes, at vi kunne gennemføre en militær Retsplejereform omtrent samtidig med den civile, og man mente ikke, at Forberedelserne behøvede at opsættes af Hensyn til den Undersøgelse, som fandt Sted paa det civile Omraade. Det indrømmede Ordføreren ogsaa overfor Ministeren; man fremhævede stærkt, at der jo ikke var Grund til at lade hele Arbejdet ligge.

Nu kommer jeg til at tale om nogle af de Udtalelser, der ere faldne paa enkelte Punkter. Her vil jeg gøre opmærksom paa, at de Indvendinger, der have været anførte, ikke have været imod Bestemmelserne i selve Lovforslaget, med Undtagelse af et enkelt Punkt, som jeg skal komme ind paa, og saa enkelte rene Smaating, som jo let kunne rettes, hvis der er noget at rette, hvis der under Forhandlingerne opdages et eller andet, som man mener kunde udtrykkes klarere. Ellers have Indvendingerne ikke været anførte imod selve Lovforslaget, imod de Hovedpunkter, her er Tale om, men imod hele Systemet, idet man vil have meget mere med. Mod dette sidste, at man vil have meget mere med, maa jeg i al Almindelighed sige, at jeg vil advare derimod, thi dette vil let føre til, at man kommer ind paa en hel Mængde Punkter, hvoraf det ene fører det andet med sig, og til sidst staa man og arbejder midt i Gennemførelsen af en almindelig Reform, som jeg bestemt tror, det vil vise sig, at man ikke magter at føre igennem. Saa vil Resultatet blive det samme, som vi have haft saa længe; at man ikke opnaar noget.

Hvad nu det første Spørgsmaal angaar: om Grænserne for den militære Jurisdiktion, saa var det navnlig det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Deuntzer), som opholdt sig derved, og han anførte for det første et Punkt, som

Rettelse.

Sp. 2448, L. 22, 24 og 26 f. o.: „2 Overauditører“, læs: „2 Generalauditører“.